

28 בפברואר 2017

ב' באדר, תשע"ז

לכבוד,

ח"כ ניסן סלומיאנסקי

יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט

הכנסת

הנדון: תקנות בתי המשפט (רשימת מגשרים), התשע"ו-2016

התייחסות ארגון המגשרים בישראל (ע"ר)

מבוא

מטרת תקנות רשימת המגשרים היא ליצור רשימת מגשרים מקצועית ואיכותית. רשימה זו תשמש להפניה מוסדרת של המתדיינים בבתי המשפט השונים למגשרים מתוך הרשימה. רשימה זו תסדיר באופן קבע גם את רשימת מגשרי המהו"ת (שהחלה כתכנית זמנית בבתי משפט שלום בשנת 2008), ובשילוב עם טיוטת תקנות סדר הדין האזרחי התשע"ו-2016, לכשתתקבל, תאפשר את החלת התכנית בערכאות נוספות (מחוזי, ביה"ד לעבודה וכיו"ב). התקנות מתמקדות בתנאי הסף להימנות על הרשימה, שכר טרחה ואופן גיבוש הרשימה.

ארגון המגשרים בישראל (ע"ר) הוא גוף מקצועי נטול פניות ולא סקטוריאלי, אשר פועל להנחלת הגישור כדרך מרכזית ליישוב סכסוכים, ולמיצובו כפרופסיה המושתתת על אמות מידה מקצועיות גבוהות. הארגון מברך על קידומן של התקנות ורואה בהן צעד חשוב בהסדרה חקיקתית של השימוש בגישור במסגרת מערכת המשפט. זהו צעד ראשון בלבד בדרך להסדרת הגישור כמקצוע, גם לגבי סכסוכים שאינם מופנים מבתי המשפט.

מסמך זה הוכן ע"י ועדת החקיקה בראשות עו"ד אבי אלטלף ואושר ע"י הוועד המנהל של הארגון.

רקע

כיום מתבצעת הפניית תיקים לגישור בבתי המשפט השלום והמחוזיים בשלושה אפיקים:

- **הפניית תיקים של בתי משפט לתביעות קטנות:** הפנייה לתכניות פרקטיקום (התנסות מודרכת) בגישור ולמרכזי גישור בקהילה. ניתוב התיקים נעשה באישור ובפיקוח הנהלת בתי המשפט ושירותי הגישור ניתנים לבעלי הדין ללא עלות.
- **הפניית תיקים לישיבת מהו"ת:** החל משנת 2008 מתנהל פרויקט המהו"ת בתשעה בתי משפט שלום בארץ, בנייהול יחידת הגישור של הנהלת בתי המשפט. במסגרת התכנית מחויבים בעלי דין בתיקים מתאימים להתייצב לישיבת מהו"ת (מידע, היכרות ותיאום) כדי לבחון עם מגשר את מידת התאמתו של הליך הגישור לסכסוך נתון. נכון להיום התיקים מופנים על ידי בתי המשפט לרשימת מגשרי מהו"ת שעמדו במכרזים שהתקיימו בשנים 2007, 2008, 2011.
- הליך המהו"ת ניתן לבעלי הדין כשירות ללא תשלום, ומגשר המהו"ת אף אינו מתוגמל עבורו ע"י גורם כלשהו. בחרו בעלי הדין לקיים הליך גישור, יתקיים הגישור בפני מגשר מהו"ת בהתאם לסדרי הדין ובשכר טרחה אחיד שנקבע ע"י הנהלת בתי המשפט (400 ₪ + מע"מ לכל צד).
- **הפניית תיקים של בתי משפט השלום ובתי המשפט המחוזיים:** הפנייה ישירה לגישור ע"י הגורם השיפוטי הדין בתיק. הפנייה זו איננה מבוססת על רשימת מגשרים מוסדרת.

משאין כיום חקיקה אחרת המסדירה את העיסוק בגישור, יש לתקנות אלה חשיבות מכרעת בקביעת רף המקצועיות של הגישור בארץ. חשוב כי התקנות ישקפו את ההתקדמות שהושגה מאז שנת 2008, את הניסיון ואת הידע שנצבר בתחום הגישור, ובכלל זה בתכנית המהו"ת.

המפתח להצלחת הגישור ולהטמעתו בטווח הארוך במערכת המשפט הוא קביעת רף מקצועי גבוה. יש להבטיח בתקנות את מקצועיותם, את מומחיותם ואת ניסיונם של המגשרים הנמנים על הרשימה. ככל שהרשימה תכלול מגשרים מקצועיים יותר, כך יגדלו מידת האמון ושביעות הרצון שיוכלו לרכוש לה השופטים, הציבור המתדיין ועורכי הדין המייצגים.

קיים חשש גדול בקרב העוסקים בגישור בצורה מקצועית, כי קבלת התקנות ללא השינויים המוצעים תפגע משמעותית במקצועיות תהליך הגישור ובאיכותו, ותגרום להפחתה ניכרת של השימוש בגישור בבתי משפט (במקום להרחיבו).

עקרונות מנחים

1. **קידום הגישור המקצועי** בארץ תוך שימוש בתקנות לקפיצת מדרגה ולא לנסיגה מקצועית. במסגרת זו, קביעת אמות מידה מקצועיות גבוהות יותר כתנאי סף להיכלל ברשימת המגשרים, וחידוד ושינוי הוראות לעניין שכר טרחת המגשר.
2. **איזון** בין הצורך לאפשר למגשרים מקצועיים נוספים לעסוק בגישור במערכת המשפטית, לבין שמירת הרמה המקצועית של הרשימה וההישגים שהושגו עד כה בשטח במסגרת תכנית המהו"ת.
3. **מתן משקל להיבטים תפעוליים** הצפויים ביישום תכנית הקבע של המהו"ת. בכלל זה יצירת רשימה שגודלה תואם את צרכי המערכת, והיא ניתנת לניהול, תמיכה ובקרה.
4. **הבטחת השימוש** ברשימת המגשרים הכללית וברשימת מגשרי המהו"ת (להבדיל מן הרשימה הקודמת משנת 1996).

תיקונים מומלצים בנוסח התקנות

1. הוראות לעניין תנאי סף

- 1.1. **בתי משפט שלום ומחוזיים: יצירת מדרג בדרישת הנסיון המעשי הנדרש** ממגשרים בערכאות שונות. יצירת המדרג בתנאי הסף תיצור את האיזון הנדרש בין שמירה על רף מקצועי גבוה לבין מתן האפשרות לכניסה לרשימה ולצבירת נסיון על ידי מגשרים מתחילים.
המדרג המוצע בתנאי הסף:
א. **6 גישורים** למגשרים בתיקי תביעות קטנות (כמוצע בנוסח הקיים).
ב. **20 גישורים** לרשימת המגשרים בבתי משפט השלום (במקום 10 גישורים בנוסח הקיים), לתביעות בסכומים שעד 500,000 ש"ח.
ג. **30 גישורים** לרשימת המגשרים בבתי משפט השלום (במקום 10 גישורים בנוסח הקיים) לתביעות שמעל 500,000 ש"ח.
ד. **50 גישורים** לרשימת המגשרים בבתי המשפט המחוזיים (במקום 10 גישורים בנוסח הקיים).

- 1.2. **בתי משפט לענייני משפחה: הסרת הדרישה שהמגשר יהיה עורך דין או בעל מקצוע טיפולי.** במקום זה תנאי הסף לקבלת תיקים לגישור מבתי הדין לענייני משפחה יהיו: בעל תואר אקדמי מוכר, בוגר

קורס גישור בסיסי, תוכנית להתנסות מודרכת בגישור בפקוח הנהלת בתי המשפט ("פרקטיקום"),
בוגר קורס יעודי לגישור משפחה, ניסיון של 20 גישורים.

2. הוראות לעניין שכר טרחה

יש להסדיר את נושא שכר הטרחה, הן במסגרת המהו"ת והן ברשימה הכללית:

2.1. **שלא במסגרת המהו"ת** - יש לבטל את הדרישה להצהרה על שכר טרחתו של המגשר מחוץ למסגרת המהו"ת. הדרישה איננה מעשית ואין לה מקבילה בשום מקצוע אחר.

2.2. **במסגרת תכנית המהו"ת** - יש לקבוע תשלום עבור ישיבת המהו"ת (בנפרד מהליך הגישור), וכן לקבוע מדרג בשכר טרחתם של המגשרים, בהתאם למדרג המקצועי. מוצע כך:

א. **בבתי משפט שלום**: תשלום ע"ס 450 ₪ + מע"מ לשעה לצד.

ב. **בבתי משפט מחוזיים**: תשלום ע"ס 600 ₪ + מע"מ לשעה לצד.

2.3. הרציונאל:

א. השכר המוצע בתקנות של 300 ₪ + מע"מ הוא השכר שהיה קבוע בתחילת התכנית והועלה על ידי הוועדה המייעצת (ועדת רובינשטיין) מ-300 ₪ ל-400 ₪ לכל צד עוד ב-2010, לאחר בדיקה מעמיקה שנעשתה בעניין.

ב. שכר הטרחה בגישורי מהו"ת נועד לקחת בחשבון גם שעות לא משולמות, המסתכמות בכ-4 שעות לתיק, אשר בגישורים פרטיים כן ניתנת האפשרות לגבות עבורם שכר (הוצאות משרד וקבועות, תיאום, הכנה, ניהול הישיבה ודיווח לבית המשפט).

ג. העובדה ששיבת המהו"ת עצמה אינה משולמת מפחיתה מערך ההליך, מתעלמת מהעובדה שניתן לבעלי הדין שירות מקצועי מטעם בתי המשפט ומתעלמת מן המשאבים שהמגשר נדרש להשקיע כאמור לעיל.

ד. יצירת פער גדול בין "מחיר השוק" של הגישור למחיר גישור מהו"ת הוא שגוי. שכר נמוך באורח משמעותי מפחית את מעמדו של גישור המהו"ת, ממצבו כגישור חובבני ולאורך זמן צפוי להדיר את רגליהם של מגשרים מקצועיים מן השורה הראשונה מרשימת מגשרי המהו"ת.

3. המלצות נוספות

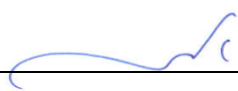
3.1. **ביטול דרישת התייעוד** כחלק מתנאי הסף בשל היותה מיותרת, והשארת שיקול דעת לוועדה המקצועית לדרוש תיעוד כזה או אחרת כחלק מהליך המיון, תוך שימת לב לשמירה על חסיון ההליך.

3.2. **כשירות חברי הוועדה המייעצת**: המלצה כי חברי הוועדה המייעצת שהינם מגשרים יעמדו בתנאי הסף של קבלה לרשימה.

בכבוד רב,

ד"ר דיויד שמעוני
יו"ר

עו"ד אורית בנימיני
אחראית תחום חקיקה בועד המנהל

